

Streszczenie

“Wpływ kultury, tradycji i sztuki Japonii na współczesną literaturę marimbową na przykładzie utworów kompozytorów japońskich: Keiko Abe, Minoru Miki oraz Akira Miyoshi”.

Słowa kluczowe: Japonia, muzyka, marimba, tradycja, współczesność, estetyka.

Istotą rozprawy jest wpływ tradycji, kultury i sztuki Japonii na współczesną literaturę marimbową wybranych Japońskich kompozytorów, a zatem poruszany przeze mnie temat nawiązuje do badania obecności charakterystycznych dla Japonii elementów estetycznych i artystycznych w utworach będących istotą dzieła nagranych na załączonej płycie. W rozdziale I poniższej pracy, poprzez nakreślenie rysu historycznego oraz uwarunkowań geograficznych Japonii przedstawiam zależności między życiem jej mieszkańców i naturą, co pozwala zobrazować ich mentalność i wpływ na kulturę tego kraju. Japonia to kraina o obszernej kulturze i tradycji. Faktem jednak jest, że dla nas Europejczyków, to właśnie archipelag wysp japońskich stanowi miejsce kojarzone z rytualizowaniem dziedzin życia codziennego, kodeksami etycznymi i mistyczną aurą spokoju oraz akceptacji darów losu. W tej filozoficznej warstwie życia niezmiernie istotny jest aspekt religijny. Wraz z nim konieczne jest nawiązanie do buddyzmu i jego odmiany „Zen” oraz rdzennego tworu japońskiego, jakim jest Shintō. Obydwie te sfery wyznaniowe wytworzyły na przestrzeni dziejów swoiste rytuały i ceremonie mające silny wydźwięk w muzyce, przyczyniając się do ukształtowania tradycyjnych form muzycznych Japonii.

Tradycja w kulturze japońskiej spaja wszystkie dziedziny sztuki, poprzez które doświadczamy innej i nowej estetyki. Zapoznanie się z jej terminologią oraz pochodzeniem jest kluczowe przy interpretacji tematu poniższej rozprawy. Elementem nierozdzielnie związanym z kulturą, tradycją i sztuką Japonii jest muzyka, stąd też moim celem jest wyjaśnienie zależności estetyczno-muzycznych w wybranych przeze mnie kompozycjach.

Japonia to także kraj wielkich przemian nie tylko technologicznych, ale także kulturowych, szczególnie zauważalnych w XX wieku. Kraj ten uległ mocnym wpływom politycznym i kulturowym Stanów Zjednoczonych, co bezpośrednio połączone jest z pojęciem *westernizacji*. Zjawisko to jest wszechobecne w kulturze i sztuce Japonii i również bezpośrednio odnosi się do moich badań. Obecność zachodnich wpływów kulturowych mocno przyczyniła się do rozwoju marimby jako instrumentu solowego

na terenie Japonii i tym samym stało się także punktem wyjścia do zyskania szerszej popularności na terenie całego świata.

W rozdziale II przybliżam współczesne nurty i kompozytorów literatury marimbowej w celu porównania stylistyk Wschodu i Zachodu w twórczości na marimbę. Specyficzny rodzaj ekspresji niesie ze sobą omawiana przeze mnie XX-wieczna twórczość marimbowa Japonii, a jej charakterystyka znacznie odstaje od twórczości kompozytorów amerykańskich czy europejskich. Skupiam się również na przybliżeniu twórczości marimbowej wybranych przeze mnie wybitnych kompozytorów japońskich, którzy wspólnie dokonali przełomu w ewolucji repertuaru pisanego na ten instrument: Keiko Abe, Minoru Miki, Akira Miyoshi. Ponadto, przedstawione zostały sylwetki innych kompozytorów japońskich oraz prezentowane przez nich nurty kompozytorskie, co daje możliwość zapoznania się z ich twórczością.

W rozdziale III głównym celem jest przedstawienie prezentowanych przeze mnie kompozycji i odniesienie się do tradycji, kultury i sztuki Japonii. W tym miejscu opisuję utwory, analizując ich formy i obecność wpływów tradycyjnych elementów japońskich kształtujących ich unikalny charakter.

Pośród zarejestrowanych na płycie utworów znajdują się dwie pozycje Keiko Abe „*Reflections on Japanese Children's Songs III*” na duet marimbowy i dwie perkusje, oraz „*Voice of Matsuri Drums*” na marimbę solo, dwie Minoru Miki „*Sohmon III*” na sopran, marimbę i fortepian, „*Marimba Spiritual*” na marimbę i trzy perkusje, oraz Akira Miyoshi „*Ripple*” na marimbę solo. Dobór repertuaru w pełni przedstawia wszelkie aspekty estetyczne kultury Japonii, nawiązując do warstwy tradycji i sztuki poprzez literaturę cytowaną w „*Sohmon III*”, odniesienia kulturowo-religijne w twórczości Keiko Abe oraz Minoru Miki, aż do współczesnych odniesień do filozofii japońskiej w „*Ripple*”. Charakterystyka wspomnianych utworów jest niezbędna, ponieważ repertuar ten obecnie stanowi trzon kanonu literatury marimbowej.